

HASAN BÜLENT KAHRAMAN

Tansu Çiller'in son manevrasıyla ortaya çıkan durum, Türkiye'de bir süreden beridir devam eden gelişmelere yeni bir halka eklemiştir. Bu yanıyla da görünenin dışında bazı anlamlarla yüklüdür. Gelinek nokta

başlıca iki açıdan ele alınabilir.

DYP'nin çıkışı, belki şu anda kimsenin gözüne çarpmamaktadır ama aslında ve her şeyden önce, 28 Şubat'tan bu yana oluşan sürece yeni bir halka eklemektedir. Bu oluşumun en önemli boyutu DYP'nin, zahiri de olsa, FP'den, yani radikal sağdan kopması, o partiyi boşlukta ve kendi başına bırakması, böylelikle de merkez sağı yeniden kendi yatağına çekmesidir. Böylelikle, 28 Şubat'ın taleplerine şu ya da bu iddiayla direnen bir siyasal parti, sonunda onun temel bir gereğini yerine getirmiştir.

İkinci ve daha önemli gelişme, bu köşede, çok kısa bir süre önce belirttiğimiz üzere siyasette yeni bir merkez tayin etme çabasının da böylelikle yeni bir a-

Merkez siyasetine ek

şamaya ulaşmasıdır. DYP'nin ve ANAP'ın desteğiyle DSP'nin kuracağı hükümet aslında temel 'devlet' beklentileri doğrultusunda oluşturulacak bir hükümettir. Bu anlamda Erez'in işlev ve modeliyle arasında bir fark yoktur. DYP'nin, daha çok da kendi çıkarları ve belli ki bazı zorlamalarla verdiği destekle oluşturulacak hükümet esas itibariyle bir DSP-ANAP ittifakıdır. Bu, siyasette 1993'ten bu yana ciddi bir dağınıklık içinde bulunan Türkiye'deki siyasal merkeze yeni bir güç kazandırması için tasarlanmış bir girişimdir. Aslında DSP'yi de, ANAP'ı da siyaseten ve konumları itibariyle tanımlamak kolay değildir. Ne ANAP liberal demokrat bir partidir, ne de DSP reel sosyal demokrat bir parti. Her iki parti de temel devlet ideolojisinin etrafında kendilerini tanımlamaktadırlar. Bu da siyasetin bugünkü arayışları için yeterli olmaktadır.

Bu açıdan bakınca geriye üstünde düşünülmesi gereken iki husus kalmaktadır. Bunların ilki Türkiye'deki İslami sağla ilgilidir. Önümüzdeki seçimlerde gerilemesi için her şeyin yapıldığı bu siyasal kanat, doğrusu, her şeyin ötesinde, kendi kendisini ciddi biçimde tüketmektedir. Bu hareket, temel iddialarını nereye kadar savunabileceğini

bilemez bir durumdadır ve giderek kendi üstüne kapanmaktadır. Yenileşme olanaklarını ucuz biçimde harcamış ve kendisine ciddi bir ideolojik söylem geliştirememiştir. FP önümüzdeki seçimde popülist bir çizgi izlemekten başka bir şey yapamayacaktır. Fakat her şeye karşın çok ciddi bir taban gücüne sahip bu hareketin siyasetten dışlanması Türkiye'deki demokrasinin bir temel sorunudur. Eğer merkez güçlendirilirse ki, bu ilk seçimlerden sonra da sürdürülecek ve aslında laisizmi esas almaktan öteye bir anlamı olmayan DSP-ANAP ittifakı demektir, belki bu sorunun üstü önümüzdeki seçimlerden sonra da örtülecektir, ama bu Türkiye'nin giderek derinleşen bir siyaset-sosyoloji-demokrasi bunalımını yaşamaktan kurtulacağı anlamına gelmeyecektir.

İkinci husus ise elbette Türkiye'deki solla ilgilidir. Sosyal demokrasinin olmadığı, onun da kendisini, şimdi DSP'nin söyleminde büsbütün ortaya çıktığı üzere, yalnızca laikçi - modernleşmeci bir üslupla ifade ettiği bir dönemde sol çok ciddi bir krizin eşiğindedir ama bu başlı başına bir tartışma konusudur. Hepsinden önemlisi ise bu yapının Türkiye'de siyasetin sonuna geldiğini haber vermesidir.